

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGI HÍRLEVÉL 168.

2010. JANUÁR 22., PÉNTEK

Napirend

Megjelent az Alkotmány kommentárköteté

Sajtótükör

További információk:

Sereg András sajtófőnök

Tel.: +36202625415

E-mail: serega@enternet.hu

NAPIREND

Az Alkotmánybíróság 2010. január 25-26-i teljes ülésének napirendje

Az Alkotmánybíróság (Ab) hétfői teljes ülésén foglalkozik az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény 11. § a) pontjának alkotmányosságával.

Megbeszélik a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény 2. § (6) bekezdése, 18. §-a, 19-a és 20. §-a alkotmányellenességének vizsgálata tárgyában készült határozattervezetet.

Szó lesz a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény 99. § (1) bekezdésének, valamint 101. § (2) bekezdés első mondatának alkotmányosságáról.

Harmadszor lesz napirenden az egyes nagy értékű vagyontárgyakat terhelő adóról szóló 2009. évi LXXVIII. törvény alkotmányosságát elemző határozattervezet.

Kifogás érkezett az Országos Választási Bizottság 294/2009. (VI. 18.) OVB határozata ellen. Az OVB megtagadta a dr. F. J. és dr. G. K. magánszemélyek által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítését. Az íven szereplő kérdés: „Egyetért-e azzal, hogy az Országgyűlés alkotson törvényt arról, hogy az Országos Választási Bizottság Országgyűlés által választott tagjai között kapjon helyet magyar nyelv- és irodalom tanári képzéssel rendelkező választópolgár?”

Kifogásban kérdőjelezték meg az Országos Választási Bizottság 297/2009. (VI. 18.) OVB határozatát. Az OVB hitelesítette a dr. F. J. és dr. G. K. magánszemélyek által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének mintapéldányát. Az íven szereplő kérdés: „Egyetért-e azzal, hogy az Országgyűlés alkotson törvényt arról, hogy az Országos Választási Bizottság elnökét a miniszterelnök kezdeményezésére a köztársasági elnök előterjesztésére az Országgyűlés válassza meg?”

Napirendre kerül az Országos Választási Bizottság 403/2009. (X. 8.) OVB határozata ellen benyújtott kifogás. Az OVB megtagadta a dr. F. J. és dr. G. K. magánszemélyek által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítését. Az íven szereplő kérdés: „Egyetért-e azzal, hogy az Országgyűlés törvényben mondja ki: az Alkotmánybíróság tagjának a határozat meghozatala során az iratokhoz csatolt különvéleménye hivatalos lapban ne kerüljön közzétételre?”

Megvitatják az Országos Választási Bizottság 406/2009. (X. 8.) OVB határozata elleni kifogást. Az OVB megtagadta a J. Cs. magánszemély által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítését. Az íven szereplő kérdés:

„Kezdeményezzük, hogy az Országgyűlés alkosson törvényt a személyi szabadságukban az állam által jogtalanul korlátozottak tisztességes kártérítéséről úgy, hogy a jogtalan fogva tartásért az állam által fizetendő nem vagyoni kártérítés ne lehessen kevesebb 3 millió Ft alapdíjnál plusz a fogva tartás minden napjára számított 160.000 forintnál.”

Kedden tűzik napirendre a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény 14. § (4) bekezdésének alkotmányosságát vizsgáló határozattervezetet.

Megtárgyalják a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény 27. §-ának alkotmányosságát.

Megtámadták az Országos Választási Bizottság 388/2009. (IX. 22.) OVB határozatát. Az OVB megtagadta a J. Cs. magánszemély által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítését. Az íven szereplő kérdés: „Kezdeményezzük a vonatkozó jogszabályok módosítását úgy, hogy az áramszolgáltatók ne vásárolhassanak a szabad piaci feltételek alapján elérhető és a biztonságos ellátás követelményeinek megfelelő legolcsóbb áramnál drágább áramot.”

Kifogásban kérdőjelezték meg az Országos Választási Bizottság 296/2009. (VI. 18.) OVB határozatát. Az OVB megtagadta a J. Cs. magánszemély által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítését. Az íven szereplő kérdés: „Támogatjuk, hogy Magyarországon ne legyen olimpia.”

Határozattervezet készült az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 136. § (1) bekezdésének és 143. § (1) bekezdésének alkotmányosságával összefüggésben.

A keddi teljes ülés végén egy végzéstervezetről is tárgyalnak.

A napirend megtalálható az Ab honlapján
www.mkab.hu/index.php?id=napirend

MEGJELENT AZ ALKOTMÁNY KOMMENTÁRKÖTETE

Közjogi méltóságok mutatták be az Alkotmány kommentárkötetét január 19-én Budapesten az Andrassy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetemen. A kiadvány – **Sólyom László** korábbi alkotmánybírósági elnök ötlete alapján – 2003 óta készült, majd **Jakab András** szerkesztésében most jelent meg. Sólyom László államfő mérföldkőnek nevezte a kötet kiadását, ahogy fogalmazott, „végre egy igazi kommentár”. Emlékeztetett rá: a korábbi kommentárookra nem volt jellemző az a szerves egység, ami a német mintára most elkészült kommentárt jellemzi. A mű különös értékének nevezte a 80 oldalas módszertani tanulmányt az alkotmányértelmezés művészetéről. A köztársasági elnök arról beszélt, furcsán érzi magát, mert ő szeretne volna ezt a kötetet megírni, szerkeszteni. Beszélt arról, hogy a kötet generációváltást jelent, hiszen fiatal munkatársak készítették. Mint mondta ez egy új nemzedék műve. Igen pozitívnak nevezte, hogy nem csak alkotmányjogászok írták a kötetet, a szerzők között szép számban voltak az európai uniós jog szakértői, valamint más jogágak képviselői. „Én azt hiszem, a jogtudományban a termékeny tévedések és a hályogkovács hozzáállások sokszor jóra vezetnek” – jelentette ki ezzel kapcsolatban, megjegyezve, hogy úgy hiszi, ez a fajta szerzői megoszlás, a friss szem sokat számít a mű értékelésekor. Kiemelte: a kommentár legfontosabb érdeme, hogy a szerzők és a szerkesztő a magyar alkotmányjogi kultúrát szeretnék szolgálni és elmélyíteni, emelni az alkotmányjogi érvelés színvonalát. A kötet újdonságaként kiemelte, hogy a szerzők nagy szerepet szántak az európai közösségi jognak, valamint, hogy nem elemezték az „Alkotmány alatti joganyagot”, ugyanakkor hiányolta, hogy a kötetbe nem vették bele a „hivatásos alkotmányértelmezők”, azaz az ombudsmanok munkásságát.

Paczolay Péter, az Alkotmánybíróság elnöke – az alkotmányjogi kommentár műfajának nemzetközi és magyar történeti fejlődését ismertetése mellett – a kiadvány kapcsán arról beszélt, hogy a kötet ajánlása is felveti a kérdést, hogy szükség van-e új Alkotmányra, s ha igen, akkor milyenre. Hozzátette: erről 1990 óta különböző intenzitással állandóan vita folyik szakmai és politikai berkekben. „Minden érintett érzékeli, hogy az alkotmányozásra szükség van, ugyanakkor súlyos érvek szólnak ellene is.” Paczolay Péter az alkotmányozás folyamatáról szólva arra hívta fel a figyelmet, hogyha nincs olyan kirívó súlyos hiányosság, ami feltétlen beavatkozást igényelne, főleg a módosítás. Továbbá annak veszélyére hívta fel a figyelmet, hogyha az Alkotmányt „megbolygatjuk, ezzel deklaráltuk és folyamatosan bizonyítjuk róla, hogy valamiért nem jó anélkül, hogy biztosak lennénk abban, hogy tudnánk és ha igen, mit a helyére állítani”. Összegzőként az elnök azt mondta: az átfogó „alkotmányreform felvetése jogos és igazolt, de csak a legnagyobb óvatossággal lehet a tettek mezejére lépni”.

Baka András, a Legfelsőbb Bíróság elnöke szerint a kommentár „hihetetlenül sok” gondolatot ébreszt olvasójában, és a rendszerváltás óta a közjog területén az egyik legsikeresebb szellemi vállalkozásnak nevezte a kötetet. Emlékeztetett rá: a kötet bevallottan gyakorlati jogalkalmazóknak készült, inkább elméleti kérdéseket vet fel és megadja a megoldáshoz szükséges segítséget. Felhívta a figyelmet arra: a rendszerváltás előtt „a legelvetemültebb bíróknak sem jutott eszébe”, hogy az Alkotmányra hivatkozzanak ítéleteikben. Így bíró-generációk nőttek fel úgy, hogy az alkalmazandó jogszabályon kívül az Alkotmányra, az alkotmányos elvekre, a nemzetközi bíróságok esetjogára hivatkoztak volna, vagyis „kihalt az esetjogi gondolkodás”. Mint mondta, 1990 óta az LB által közzétett 2500 büntető ítéletben kevesebb mint 100 hivatkozott alkotmánnyal összefüggő kérdésekre. A bíróságok tevékenysége során alapvető fontosságú a jogszabályok alkotmánykonform értelmezése, hogy az alkotmányos elvek a jogszabályok értelmezésében nagyobb szerepet kapjanak, ehhez nyújt segítséget a kötet – mondta.

Stumpf István, a Századvég Alapítvány elnöke a kiadványról azt mondta: olyan időszakban jelent meg, amikor az alkotmánnyal kapcsolatos viták egyébként is az érdeklődés középpontjában állnak. **Masát András**, az egyetem rektora felidézte: 2003 elején, Sólyom László ötlete alapján és vezetésével kezdődtek a kötet munkálatai, eredetileg 15 résztvevővel. Sólyom László köztársasági elnökké választása után, 2006 júniusában – amikor a kézirat ötöde már készen volt – vette át a szerkesztési munkákat Jakab András, és bővült a szerkesztőség ötven tagúvá. Megjegyezte: a kommentár német mintára készült. **Hans Kaiser**, a Konrad Adenauer Alapítvány elnöke arról beszélt, a német alkotmány kommentárja az 55. kiadását érte meg.

Jakab András, a kötet szerkesztője elmondta: bár sokan azt hitték a rendszerváltás-kor, hogy „elég kicserélni a jogszabályokat és kapunk egy jól működő jogrendszert”, ez nem így történt. Hozzátette: ennek legfontosabb oka, hogy a két kulcselem, az erkölcsiség és az érvelés elhanyagoltta vált az elmúlt 20 évben. Álláspontja szerint színvonalas alkotmánykommentárt erkölcsi vízió nélkül nem lehet megalkotni, továbbá a magyar jogi kultúra túlzottan szöveggötött. Mint mondta, szerinte a rendes bíróságoknak a döntéseik meghozatalakor a társadalmi elvárásokat is figyelembe kell venniük, továbbá szükség van arra, hogy rendszeresen szakmai visszajelzéseket kapjanak a bíróságok.

(Az MTI tudósítása alapján)

SAJTÓTÜKÖR

Tekintettel az Alkotmánybíróság döntéseinek jogfejlesztő szerepére, valamint a jogalkalmazásra gyakorolt hatására, 2010 februárjától évente kétszer új folyóirat jelenik meg Alkotmánybírósági Szemle címmel, amelynek célja az, hogy a testület határozatainak és végzéseinek szelesebb körű nyilvánosságot biztosítson. Az Alkotmánybírósági Szemle elsősorban a gyakorló jogászok és jogalkalmazók számára készül, ezért a döntések kiválasztásakor a szerkesztők hangsúlyozottan figyelnek arra, hogy gyakorlati szempontból is figyelemreméltó határozatok és végzések kerüljenek be a folyóirat „Döntések” rovatába. A könnyebb kezelhetőség és megismerhetőség érdekében minden döntéshez rövid, néhány mondatos összefoglaló készül, amely kiemeli az adott döntésben található főbb jogi megállapításokat, felsorolásszerűen feltünteti a vizsgált jogszabályhelyeket és az érintett alkotmányos szakaszokat, a Szemle tartalomjegyzéke pedig az összefoglalók angol fordítását is közli. A döntések ismertetése mellett, a Szemle az Alkotmánybíróság munkáját értékelő(kritikai) tanulmányok, illetve egyéb alkotmányjogi kötődésű cikkek közzétételére is lehetőséget teremt, illetve a „Tanulmányok” címet viselő rovatban időről-időre más Alkotmánybíróságok fontosabb, jogformáló döntéseit is ismertetik. Az Alkotmánybírósági Szemle „Krónika” rovatában az Alkotmánybíróság életének érdekes momentumait mutatják be. A folyóirat szerkesztőbizottságának elnöke **Paczolay Péter**, az Alkotmánybíróság elnöke, főszerkesztője **Trócsányi László** alkotmánybíró.

Folytatódik a vagyoadó ügye az Alkotmánybíróságon. Információink szerint az első ülés előtt még úgy tűnt, nagy eséllyel még az első évet sem éri meg a törvény, ám most már annak van nagyobb esélye, hogy az Ab nem kifogásolja a vagyoadó-jogszabályt. Közben az építményadót is megtámadta egy magánszemély. Mint ismert, még tavaly többen is megtámadták a vagyoadótörvényt az Alkotmánybíróság előtt, kérve annak eltörlését. – Január 11-én volt először napirenden a testület ülésén a határozattervezet, 19-én pedig a második körben tanácskoznak a határozattervezetről az alkotmánybírók – monda lapunknak **Sereg András**, az Ab sajtószóvivője. A testület az első adóbevallási határidőig, február 25-ig dűlőre kíván jutni az ügyben. Úgy tudjuk, ebben a hónapban még nem várható döntés, nagyobb eséllyel csak februárban születhet meg az alkotmánybírósági határozat. Információink szerint 180 fokos fordulat állt be a vagyoadó ügyében. Forrásaink elmondása alapján még az első, múlt heti ülés előtt úgy tűnt, az Ab jó eséllyel megsemmisítheti a vagyoadót, ám az első ülésen fordult a kocka, és most már nagyobb a valószínűsége annak, hogy marad a törvény. – A sajtóban megjelent találgatások a sajtó műfajába tartoznak – reagált értesülésünkre Sereg András. A szóvivő emlékeztetett egy múltkori sajtóhírré (a Magyar Nemzet írt még az első ülés előtt olyan cikket, miszerint az Ab meghagyhatja a vagyoadótörvényt), mondván, az mindenféle alapot nélkülözött, hiszen az alkotmánybírák az első ülés előtt nem is ismerték a határozattervezetet, így pedig nem is alakulhatott ki a körükben valamilyen közös vagy többségi álláspont a határozattervezet kapcsán.

Mindenesetre a vagyonadó körüli felhajtás sokakat arra sarkallott, támadják meg ők is a törvényt az Ab előtt. – Már 39 indítvány van a vagyonadó ügyében a testület előtt, naponta érkeznek beadványok – tájékoztatott Sereg András. Ezeket mind figyelembe veszik a jelenleg is zajló ügyben. Nemcsak a vagyonadó sorsáról kell határoznia az Ab-nek, információink szerint ugyanis egy magánszemély az évek óta – az önkormányzatok ötöde által – alkalmazott, négyzetméter alapú építményadó megsemmisítését is kérte. Azzal indokolja kérelmét az illető, hogy az építményadó összegét ugyanúgy nem vitathatja, nem támadhatja az adó fizetésére kötelezett magánszemély, mint ahogyan a luxusadó összegét sem lehetett bíróság előtt vitatni, utóbbi adót pedig ezzel az indokkal megsemmisítette két éve az Ab. – Az építményadó-beadvány friss, nemrég érkezett a testülethez – mondta a szóvivő. Ezért nem lehet tudni, hogy mikor jut el abba a fázisba az ügy, hogy határozattervezetről lehessen beszélni.

„A luxusadót megszüntető alkotmánybírósági határozatban szereplő ajánlást szinte szolgain alkalmazva pontosan úgy vezettük be a vagyonadót, ahogyan az Alkotmánybíróság javasolta” – mondta az MTV január 10-i A szólás szabadsága című műsorban **Bajnai Gordon** miniszterelnök. Miután szakértők is többen nyilatkoztak hasonló tartalommal, ezért **Angyal József** okleveles adószakértő megvizsgálta, hogy hogyan is döntött az Alkotmánybíróság luxusadó ügyben. A luxusadó a 100 millió érték feletti ingatlanokra vonatkozott, s az ezt megsemmisítő Alkotmánybírósági döntés lényege egyetlen mondatba sűríthető: Még jogorvoslati eljárás keretében sem lehetett érvényesíteni a tényleges forgalmi értéket. Ennek alátámasztására idézzünk az Alkotmánybíróság indoklásából: „A szabályozás kiinduló pontja törvény, melyben az Országgyűlés meghatározza, hogy az ország egyes megyéiben és a fővárosi kerületekben legalább és legfeljebb mennyit érnek az ingatlanok, azaz megállapítja a számított érték alsó és felső forgalmi értékhatárait, az egyes ingatlanfajták minimális és maximális négyzetméterértékének rögzítésével”. „A törvényben rögzített forgalmi értékek a törvény felhatalmazása alapján alkotott (alkotandó) helyi önkormányzati rendelet alapjául, keretétül szolgálnak”. „A jegyző nem köteles megkeresni a vagyonszerzési illetékügyben eljáró adóhatóságot”. „Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a szabályozás lényeges eleme az, hogy az önkormányzatok a rendelet megalkotása során egyrészt nem térhetnek el a törvényi értékhatároktól, másrészt nem kötelesek beszerezni a tényleges forgalmi értékadatokat, harmadrészt, ha a jegyző mégis beszerzi az adóhatóságtól a tényleges adatokat, ahhoz a rendelet megalkotása során a törvény szerint nincs kötve”. „A számított érték jogszabályban rögzített jellege miatt az érték megállapítás érdemben (a valódi piaci értékviszonyokra figyelemmel) még akkor sem vitatható, ha a számított érték az adózó hátrányára tér el jelentősen az ingatlan piaci értékétől. A vizsgált szabályozás megfosztja a bíróságokat a közigazgatási határozat tényleges felülvizsgálatától”. „Az anyagi igazság érvényre juttatását ellehetetlenítő szabályozás éppúgy sérti az Alkotmány 2.§ (1) bekezdését, a jogállamiság elvét, mint az eljárási garanciák hiánya.” „Az Alkotmánybíróság megítélése szerint önmagában nem alkotmányellenes, hogy a jogalkotó az ingatlanokra vagyonadót vet ki. Önmagában az sem alkotmányellenes, hogy ezt az ingatlan számított értéke alapján veti ki, amennyiben ez megfelel az Alkotmány rendelkezéseinek.” A fenti idézetek ismeretében is hiába keressük az Alkotmánybírósági határozatokban,

olyat nem találunk, hogy az állami feladatot képező forgalmi érték meghatározást a magánszemélyeknek kellene elvégezniük bírság terhe mellett! Az Alkotmánybíróság még azt sem mondta ki, hogy az adó alapja kizárólag a forgalmi érték lehet, illetve azt sem, hogy az illetéktörvény forgalmi értékre vonatkozó rendelkezéseit nem lehet alkalmazni. Azt mondta ki egyértelműen, hogy a tényleges forgalmi érték érvényesülését – akár a jogorvoslati eljárás keretében is – biztosítani kell a jogalkotónak. Erre példaként hozta fel a már működő helyi ingatlanadókat. Összefoglalva: nem az ingatlanadó az alkotmányellenes, hanem a megvalósítási formája. Nemzetközi viszonylatban is számos példa van ingatlanadóra, de nincs példa arra, hogy az ingatlan forgalmi értékét önadózással az adózónak magának kellene meghatározni. A magánszemély szakértői segítség nélkül nem képes ingatlan forgalmi értékének megállapítására, ezért a vagyonszármazéki törvény ingatlanadóra vonatkozó része jelenleg végrehajthatatlan. „Egy alkalmazhatatlan adótörvénynek a jogrendszerben maradása a jogbiztonságra súlyos sérelemmel járna” – mondta az Alkotmánybíróság a luxusadó törvényt megsemmisítő határozatában.

Elutasította az Alkotmánybíróság (Ab) a Tolna várostól különválni szándékozó mőzsiek indítványát, melyben az önkormányzati törvény alkotmányellenességének kimondását kérték. Az Ab honlapján közzétett, január 11-i végzés szerint a testület „nyilvánvalóan alaptalannak” minősítette az indítványt, amelyet azért utasított el, mert a mőzsi bizottság nem kérte a jogszabályi rendelkezés megsemmisítését. Mőzsön 2008. március 9-én véleménynyilvánító népszavazáson döntöttek a településrész önállóságáról. **Gyenesei István** akkori önkormányzati miniszter azonban arra hivatkozva nem terjesztette a köztársasági elnök elé az 1966 óta Tolna részét képező, ma mintegy 2200 fős község önállóvá válását, hogy Tolna és Mőzs négy utcát érintően összeépült, így az elváló településrész földrajzilag nem különül el a másiktól. A Mőzs elválását előkészítő bizottság a Fővárosi Bírósághoz fordult, amely jogerősen elutasította a miniszteri döntés elleni jogorvoslati kérelmet. A bizottság ezt követően benyújtott alkotmánybírósági indítványában az önkormányzati törvény alkotmányellenességének vizsgálatát kérte. Álláspontja szerint a törvényben az új község alapítására vonatkozó kritériumok sértik az Alkotmány 42. paragrafusában foglaltakat, mivel sem az alaptörvény, sem egyéb jogszabály nem tartalmaz egyértelmű megfogalmazást arra vonatkozóan, hogy mit kell érteni „földrajzi elkülönülés” alatt. Ez a mőzsiek szerint téves jogértelmezéshez, jogbizonytalansághoz vezet. **Berezi Sándor**, a mőzsi bizottság elnöke január 20-án elmondta: úgy vélik, az Ab formai okból utasította el az indítványt, amelyet pontosítva ismét benyújtanak.